

Spis treści

Wykaz ważniejszych skrótów	15
Wstęp	19
1. Podstawowe pojęcia z zakresu przetwarzania i ochrony danych osobowych	37
1.1. Wprowadzenie	37
1.2. Dane osobowe	39
1.2.1. Geneza definicji „danych osobowych”.	39
1.2.2. Pojęcie danych osobowych	40
1.2.2.1. „Dane”.	40
1.2.2.2. „Osobowe”.	41
1.2.2.3. Treść i forma danych osobowych	45
1.2.2.4. Inne elementy definicji	46
1.3. Specyfika pojęcia „dane osobowe” w obszarze współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości	47
1.3.1. Zakres pojęcia „dane osobowe” w obszarze współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości	47
1.3.2. Przykłady szczególnych kategorii danych osobowych przetwarzanych na potrzeby zwalczania przestępczości	49
1.4. Pozostałe podstawowe pojęcia	52
1.4.1. Przetwarzanie danych osobowych	52
1.4.2. Organy właściwe	55
1.4.3. Administrator danych	56
1.5. Relacja między prawem do ochrony danych osobowych a prawem do prywatności	57
1.6. Podsumowanie rozdziału	65
2. Współpraca państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości a potrzeba ochrony danych osobowych	69
2.1. Wprowadzenie	69
2.2. Współpraca państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości	70
2.2.1. Zakres pojęcia „współpracy policyjnej i sądowej państw członkowskich UE” oraz „zwalczania przestępczości”.	70
2.2.2. Pojęcie bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa wewnętrznego.	73
2.3. Prawo do ochrony danych osobowych a obowiązki państwa związane ze zwalczaniem przestępczości i ochroną bezpieczeństwa publicznego.	11

2.3.1. Przyczyny odrębnego uregulowania zasad ochrony danych osobowych we współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	11
2.3.2. Konieczność wyważenia relacji między potrzebami wymiaru sprawiedliwości a ochroną danych osobowych	85
2.4. Podsumowanie rozdziału	94
3. Standard ochrony danych osobowych w dorobku prawnym Rady Europy.	97
3.1. Wprowadzenie.	97
3.2. Geneza prawa do ochrony danych osobowych w dorobku prawnym Rady Europy.	99
3.3. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.	103
3.3.1. Przepisy EKPCz.	103
3.3.2. Dane osobowe w orzecznictwie ETPCz.	107
3.3.3. Przykłady ingerencji władzy publicznej w prawo do prywatności w kontekście ochrony danych osobowych w orzecznictwie ETPCz.	111
3.3.3.1. Niejawna inwigilacja i monitoring	112
3.3.3.2. Nagrywanie wizerunku i głosu osób.	116
3.3.3.3. Ujawnienie danych osobowych.	118
3.3.3.4. Zbieranie, przechowywanie i wykorzystywanie danych osobowych przez władzę publiczną	119
3.3.3.5. Pozytywne obowiązki państw-stron EKPCz	121
3.3.4. Uzasadnienie dla ingerencji władz publicznych w prawo do prywatności w orzecznictwie ETPCz.	126
3.3.4.1. Zgodność ingerencji z prawem.	126
3.3.4.1.1. Istnienie podstawy do ingerencji w prawie krajowym	126
3.3.4.1.2. Ocena jakości podstawy prawnej.	128
3.3.4.2. Uzasadniony cel ingerencji - legalność materialna.	135
3.3.4.3. Zasada proporcjonalności - konieczność ingerencji w państwie demokratycznym	138
3.4. Konwencja nr 108 i prace nad jej zmianą	144
3.4.1. Przepisy konwencji nr 108 oraz protokołu dodatkowego.	144
3.4.2. Znaczenie konwencji nr 108 w rozwoju prawa do ochrony danych osobowych	146
3.4.3. Zmiany w konwencji nr 108.	151
3.5. Konwencja w sprawie cyberprzestępczości	154
3.6. Zalecenia Komitetu Ministrów lub Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.	157
3.6.1. Charakter prawny zaleceń Komitetu Ministrów.	157
3.6.2. Zalecenie R(87)15 o ochronie danych osobowych wykorzystywanych w sektorze policji.	159
3.6.3. Inne zalecenia istotne dla ochrony danych osobowych w dziedzinie zwalczania przestępczości.	164
3.7. Podsumowanie rozdziału	169

4. Ochrona danych osobowych w prawie UE - akty ustanawiające standard ogólny	173
4.1. Wprowadzenie	173
4.2. Przepisy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	175
4.3. Karta Praw Podstawowych UE	180
4.4. Podstawowe akty prawa pochodnego UE	195
4.4.1. Dyrektywa 95/46	195
4.4.1.1. Zakres stosowania dyrektywy 95/46	195
4.4.1.2. Relacja między prawem do ochrony danych osobowych a prawem do prywatności w dyrektywie 95/46	206
4.4.1.3. Przepisy dyrektywy 95/46	210
4.4.2. Projekt rozporządzenia ogólnego	214
4.4.3. Rozporządzenie 45/2001	217
4.5. Podsumowanie rozdziału	218
5. Przetwarzanie i ochrona danych osobowych w aktach prawa pochodnego UE dotyczących współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości	223
5.1. Wprowadzenie	223
5.2. Decyzja ramowa 2008/977	225
5.2.1. Przyczyny przyjęcia decyzji ramowej 2008/977	225
5.2.2. Podstawowe postanowienia decyzji ramowej 2008/977	227
5.2.3. Problemy związane z treścią i stosowaniem decyzji ramowej 2008/977	230
5.3. Projekt dyrektywy dotyczącej ochrony danych osobowych w sprawach karnych	233
5.3.1. Założenia reformy - kwestie ogólne	233
5.3.1.1. Cel projektowanych aktów prawnych	233
5.3.1.2. Wybór instrumentu prawnego	236
5.3.1.3. Chronione prawa podstawowe	237
5.3.1.4. Hierarchia obowiązujących aktów prawnych	238
5.3.2. Zagadnienia szczegółowe	239
5.3.2.1. Zakres zastosowania dyrektywy	239
5.3.2.2. Zasady gromadzenia, przetwarzania i przechowywania danych osobowych	244
5.3.2.3. Prawa podmiotu danych	248
5.3.2.4. Administrator danych	251
5.3.2.5. Przekazywanie danych osobowych do państw trzecich lub organizacji międzynarodowych	253
5.3.2.6. Organy nadzorcze	255
5.3.3. Wnioski	257
5.4. Przetwarzanie danych osobowych w Systemie Informacyjnym Schengen II	258
5.4.1. Podstawy prawne funkcjonowania SIS II	258
5.4.2. Podstawowe przepisy dotyczące przetwarzania i ochrony danych osobowych w SIS II	260
5.4.3. Podstawowe problemy związane z przetwarzaniem danych osobowych w ramach SIS II	263
5.5. Przetwarzanie danych osobowych w ramach tzw. systemu Priim	266

5.5.1. Geneza systemu Priim	266
5.5.2. Ochrona danych osobowych w decyzji Prum	268
5.6. Przetwarzanie danych osobowych w systemie Eurodac i w systemie VIS.	270
5.6.1. Geneza systemu Eurodac i systemu VIS.	270
5.6.2. Przetwarzanie danych osobowych na potrzeby związane z walką z przestępczością w systemie Eurodac i w systemie VIS.	272
5.7. Konwencja o pomocy prawnej w sprawach karnych między państwami członkowskimi UE.	275
5.7.1. Informacje ogólne na temat konwencji MLA	275
5.7.2. Ochrona danych osobowych jako przedmiot regulacji konwencji MLA	276
5.8. Wymiana informacji z rejestrów karnych.	277
5.9. Ochrona danych osobowych ofiar przestępstw.	279
5.9.1. Potrzeba ochrony danych osobowych ofiar przestępstw.	279
5.9.2. Dyrektywa 2012/29 dotycząca praw ofiar przestępstw.	281
5.9.3. Europejski nakaz ochrony.	284
5.9.4. Propozycje zmian.	285
5.10. Dane PNR	286
5.11. Podsumowanie rozdziału.	290
6. Przetwarzanie i ochrona danych osobowych w agencjach UE do spraw walki z przestępczością	295
6.1. Wprowadzenie.	295
6.2. Przetwarzanie danych osobowych w Europolu	296
6.2.1. Podstawy prawne funkcjonowania Europolu.	296
6.2.2. Zadania Europolu i jego organizacja	297
6.2.3. Akty prawne regulujące przetwarzanie danych osobowych w Europolu	299
6.2.4. Sposoby przetwarzania danych osobowych w Europolu.	300
6.2.5. Dostęp do danych osobowych w Europolu.	303
6.2.6. Podstawowe założenia dotyczące przetwarzania danych osobowych w Europolu.	304
6.2.6.1. Minimalny poziom ochrony.	304
6.2.6.2. Przetwarzane dane osobowe.	305
6.2.6.3. Bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych.	308
6.2.6.4. Wewnętrzne mechanizmy kontrolne.	309
6.2.7. Projekt rozporządzenia o Europolu.	311
6.2.7.1. Cel reformy.	311
6.2.7.2. Ogólny zakres reformy.	312
6.2.7.3. Zmiany w zakresie systemu ochrony danych osobowych w Europolu.	313
6.2.7.3.1. Odwołanie do rozporządzenia 45/2001.	313
6.2.7.3.2. Inne zmiany w zakresie ochrony danych osobowych w Europolu.	314
6.2.8. Wnioski	318
6.3. Przetwarzanie danych osobowych w Eurojuście.	320

6.3.1. Podstawy prawne funkcjonowania Eurojustu	320
6.3.2. Zadania Eurojustu i jego organizacja	322
6.3.3. Akty prawne regulujące przetwarzanie danych osobowych w ramach Eurojustu	325
6.3.4. Sposób przetwarzania danych osobowych w Eurojuście	327
6.3.5. Dostęp do danych osobowych	329
6.3.6. Podstawowe założenia dotyczące przetwarzania danych osobowych w Eurojuście	330
6.3.6.1. Minimalny poziom ochrony	330
6.3.6.2. Przetwarzane dane osobowe	331
6.3.6.3. Bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych	334
6.3.6.4. Wewnętrzne mechanizmy kontrolne	335
6.3.7. Projekt rozporządzenia w sprawie Eurojustu	338
6.3.7.1. Cel reformy	338
6.3.7.2. Ogólny zakres reformy Eurojustu	340
6.3.7.3. Zmiany w zakresie systemu ochrony danych osobowych w Eurojuście	341
6.3.7.3.1. Odwołanie do rozporządzenia 45/2001	341
6.3.7.3.2. Inne zmiany w zakresie ochrony danych osobowych w Eurojuście	343
6.3.8. Wnioski	346
6.4. Projekt rozporządzenia w sprawie Prokuratury Europejskiej	347
6.4.1. Idea utworzenia Prokuratury Europejskiej	347
6.4.2. Podstawowe założenia projektu rozporządzenia w sprawie Prokuratury Europejskiej	349
6.4.3. Założenia dotyczące ochrony danych osobowych w Prokuraturze Europejskiej	352
6.4.4. Wnioski	354
6.5. Podsumowanie rozdziału	355
7. Realizacja podstawowych zasad ochrony danych osobowych we współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	357
7.1. Wprowadzenie	357
7.2. Zasada rzetelności (uczciwości) i zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych	360
7.2.1. Treść zasady rzetelności i zgodności przetwarzania danych osobowych z prawem	360
7.2.2. Realizacja zasady rzetelności i legalności przetwarzania w aktach prawnych z zakresu współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych UE	366
7.2.3. Ocena realizacji zasady legalności i rzetelności w przepisach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości	371
7.3. Zasada ograniczoności celu (związania celem)	373
7.3.1. Treść zasady ograniczoności celu	373

7.3.2. Realizacja zasady w aktach z zakresu współpracy państw w dziedzinie zwalczania przestępczości.	380
7.3.3. Ocena realizacji zasady ograniczoności celu w przepisach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości.	395
7.4. Zasada czasowego ograniczenia przetwarzania danych.	399
7.4.1. Treść zasady czasowego ograniczenia przetwarzania danych.	399
7.4.2. Realizacja zasady w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich w dziedzinie zwalczania przestępczości.	402
7.4.3. Ocena realizacji zasady czasowego ograniczenia przetwarzania danych we współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości.	413
7.5. Inne zasady dotyczące jakości danych (adekwatność, prawidłowość, dokładność)	415
7.5.1. Treść zasad dotyczących jakości danych.	415
7.5.2. Realizacja zasad w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	419
7.5.3. Ocena realizacji innych zasad dotyczących jakości danych we współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	425
7.6. Zakaz gromadzenia i przetwarzania danych wrażliwych.	427
7.6.1. Treść zasady ograniczenia przetwarzania danych wrażliwych.	427
7.6.2. Sposób realizacji zakazu gromadzenia i przetwarzania danych wrażliwych we współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	429
7.6.3. Ocena realizacji zasady gromadzenia i przetwarzania danych wrażliwych we współpracy państw członkowskich UE w zwalczaniu przestępczości....	433
7.7. Podsumowanie rozdziału.	434
8. Uprawnienia podmiotu danych w aktach prawnych dotyczących współpracy państw członkowskich UE w zakresie zwalczania przestępczości	439
8.1. Wprowadzenie.	439
8.2. Zgoda podmiotu danych jako podstawa przetwarzania danych osobowych.	440
8.2.1. Treść uprawnienia.	440
8.2.2. Realizacja uprawnienia w aktach prawnych z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	444
8.2.3. Ocena realizacji uprawnienia polegającego na wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych we współpracy państw członkowskich w dziedzinie zwalczania przestępczości.	446
8.3. Uprawnienia informacyjne podmiotu danych.	447
8.3.1. Treść uprawnienia.	447
8.3.2. Realizacja uprawnienia w aktach prawnych z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	454
8.3.3. Ocena realizacji uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	461
8.4. Uprawnienia podmiotu danych co do wpływu na zakres przetwarzanych danych	463
8.4.1. Treść uprawnienia.	463

8.4.2. Realizacja uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	468
8.4.3. Ocena realizacji uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	474
8.5. Prawo do wyrażenia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych.	475
8.5.1. Treść uprawnienia	475
8.5.2. Realizacja uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	477
8.5.3. Ocena realizacji uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	478
8.6. Prawa podmiotu danych dotyczące podejmowanych zautomatyzowanych decyzji.	479
8.6.1. Treść uprawnienia	479
8.6.2. Realizacja uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	481
8.6.3. Ocena realizacji uprawnienia w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	484
8.7. Podsumowanie rozdziału	485
9. Sądowe i pozasądowe środki ochrony prawnej	487
9.1. Wprowadzenie	487
9.2. Środki ochrony prawnej w ogólnym systemie ochrony danych osobowych.	488
9.3. Mechanizmy kontrolne i nadzorcze w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości	493
9.3.1. Krajowe organy kontrolne i nadzorcze.	493
9.3.2. Europejskie organy kontrolne i nadzorcze.	497
9.3.2.1. Wspólne organy nadzorcze Eurojustu i Europolu	497
9.3.2.2. Europejski Inspektor Ochrony Danych	498
9.3.3. Grupa robocza art. 29 oraz Europejska Rada Ochrony Danych.	506
9.4. Środki ochrony sądowej w aktach z zakresu współpracy państw członkowskich UE w dziedzinie zwalczania przestępczości.	508
9.5. Podsumowanie rozdziału.	512
Podsumowanie i rekomendacje	515
Wnioski ogólne.	515
Wnioski dotyczące podstawowych zasad ochrony danych osobowych.	521
Wnioski dotyczące uprawnień podmiotu danych i środków ochrony prawnej.	528
Uwagi końcowe.	532
Summary. Personal data protection and the fight against crime in the European Union. Towards the European standard.	539
A. Goals of the research project	539
B. Reasoning behind the choice of the research subject	543
C. Contribution for the development of the EU law doctrine.	545

D. Research methodology.	547
E. Summary of the results of the research.	549
Bibliografia.	565
Akty prawne Unii Europejskiej.	579
Prawo pierwotne UE.	579
Prawo pochodne UE.	579
Dokumenty Komisji COM.	582
Dokumenty Grupy roboczej art. 29.	584
Opinie FRA.	586
Opinie EIOD.	586
Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.	588
Orzeczenia ETPCz oraz decyzje Europejskiej Komisji Praw Człowieka.	591